

خۆشەويىستى و سۆزدارى لە ژيانى تايىبەتى موژدىندا

موژدىن لەدايك بووى سالى ۱۹۸۲ ى شارى سلىمانىيە. باخچەى ساوايان و قۇناغەكانى سەرەتايى و ناوەندى لەسلىمانى تەواوكردو. لەتەمەنى چواردەسالىيەو ژيانى ھاوسەرئىتى پىك دەھىتە و دەچىتە ولاتى ھۆلەندا بۆتەوى لەبوارى ھونەرىدا بخوئىت، لەم دىمانەيەيدا بۆ گۇقارى گولان باس لە ھەندىك لەنەيتىيەكانى ژيانى خۆيمان بۆ دەكات.

لەمندايدا زۆر نازم ھەلەگىرا

موژدىن دەلەيت « لەمندايدا مندايلىكى زۆر بەنازبووم، چونكە نۆبەرى خىزانەكەم بووم و زۆر نازيان ھەلەگىرا تەم گرتەم تاكو ئىستاش چىم وىستىت ھاتۆتەبەدەرسىم . لەمندايدا باوكم ھەموو يارىەكانى بۆدەكرىم . بووكەشوشەيەكم ھەبوو بەقەد بالاي خۆم دەبوو زۆرم خۆشەويىست . ھەررەھا بەمكىاژ پىلاوئەبەرزەكانى داىكەم بۆياخ دەكرد و ھەمووم لىشىواندبوو . كاتىك دەچووين بۆبەغدا داىكەم جانتاي مكيائەكانى خۆى لىم دەشارەو نەوەك لىي بشكىم، كاتىكىش مندايلىكى تريان بوو لەگەل خوشك و براكانم يارىم دەكرد . بەلام بەداخەو ئىستا بەس خوشكىكەم ماو. ئىستاش ورجىكەم ھەيە ناوى (سوھ) لەگەلم دەخەوئت

خۆشترىن و ناخۆشترىن يادگاريم لەتەمەنى مندايدا

موژدىن ھەك باسى دەكات و دەلەيت « كاتىك لەرەزەبووم بەسەيارە دىيان ھىنامەو ھەمەلەو دەيان گۆرىم و ھەر جارەو بەجلىكەو وئەيان دەگرتەم، ئەوئەندەم پىخۆش بوو نەيىتەو، لەگەل ئەوكتانەى خالەكانم دىيان بردم بۆ سەرچىمەنەكان . بەلام ناخۆشترىن يادگاريم ئەوئەبوو كە لەمنداى قۆم زۆر درىژ بوو كاتىك برىيان كرديان بەكارى، زۆرم پىناخۆش بوو.

لەبەرختارى ھونەرەكەم شووم كرد تا بچمە دەرووى ولات

سەبارت بەھۆكارى چوونەدەرەوى وولات «موژدىن «وتى « باوكم ئەندازيارى كشتوكالى بوو، زۆرى پىخۆش بوو لەبوارەكەى خۆيدا زياتر بخوئىت. ھەررەھا ھەزم دەكرد بچمە دەرووى ولات بۆتەوى لەبوارى ميوزىك بخوئىم . ئەوئەبوو داىكەم رازى نەبوو بچىنە دەرووى ولات، ھەزى دەكرد لەخزمەكانمان نزيك بىن، منىش وتم شوو دەكەم بەس بۆتەوى ميوزىك بخوئىم لەدەرەوى ولات . ئەوئەبوو نەك بەتەنيا ميوزىك بەلكو چەند بوارىكى ترىش خويند .

ناخۆشترىن رووداوى ژيانم ئەو پرۆسەى ھاوسەرگىرىيە بوو

موژدىن دەلەيت « كاتىك شووم كرد كەسوكارم ھەزىان نەدەكرد شوو بكەم . بەلام

لاى من شتىكى ناسايى بوو، داواى ھىچ ئالتون و ئەم شتانەم نەكرد، چونكە ئەم شتانە ھەمووم ھەبوو تەنيا دەمويست بىمەدەرەوو بۆتەوى ميوزىك بخوئىم و گۆرانى بلنم . بەلام ناخۆشترىن رووداوى ژيانم ئەم پرۆسە ھاوسەرگىرىيەبوو، چونكە ھاوسەرەكەم بەشيوەيەكى دواكەتوو كەسيكى وشكى بىسۆز بوو؛ ئازارى جەستەيى و دەروونى زۆرى دەدام، ھەربۆيەشە لىي جىابوومەو. ئەمجارە بەئاسانى شووناكەمەو بەوردى لەسەر ئەم بابەتە دەكولمەو، ئىنجا برىارى شووكردەو دەدەمەو. كورنىك ھەيە سەرەتا لەلاى خۆم بوو بەلام كاتىك منداى دەگاتە تەمەنى دوازە سالى ئىتر خۆى برىار دەدات ناخۆ لاى داىكى يىت يان لاى باوكى، ئىستاش كورەكەم لاى باوكىيەتى .

من ناشقى خۆشەويىستىم

موژدىن دەلەيت « داواى ئەوئەوى كەلەھاوسەرەكەم جىابوومەو دەيسان خۆشەويىستىم كرددەو ميوزىكزەنىكەم خۆشويست، ئىقامەى نەبوو بۆيە چوو ولاتىكى تر. بەلام رەفتارى ناخۆش و نەشياوى ھەبوو، لەبەرئەو وازم لىئىنا. ھەربەھۆى ئەم كەسەشەو نەخۆش كەوتم و بۆماوئەى ۹ مانگ لەنەخۆشخانەبووم . داواى ئەويش كەسيكى ترم خۆشويست، داواى چوونەدەرەوى لىكردم، پىم شەرم بوو لەگەلى

هونەر پېش ئارەزوو دەخەن .

ھېچ كاتىك پەشيمان نېم لەم كلىپەى كەكردومە

موژدىن سەبارەت بەكلىپى «پاداشت»
وتى «با كۆمەلگە رەخنە بىگىرىت، خۆ بەرەخەنە
نامرم رەخنە شتىكى ئاسايىيە، پاشان دەيان
كەسىش ھەيە كەپشتىگىرىم لىج بىكەن، دەلئىن
ئەمە داھىئانە، بىگومان رووتبونەو كە داھىئان
نىيە، ھەرچەندە لەتواناى ھەموو كەس نىيە
رووتبىتتەو، بەلام بواری ھونەرىيەنەى رووت
بوونەو كە داھىئانە. ھېچ كاتىكېش بۆ ئەوسا
پەشيمان نېم لەكارەكەم، بەنيازبووم لەبەرھەمى
دواتر زياتر خۆم رووت بىكەمەو، بەلام ئىستا
پەشيمان بوومەو ..

دەرھىنەرى كلىپى «پاداشت» زۆر بەرئۆرە كارى لەگەل كىردم

موژدىن وەك باسى دەكات دەلئىت «ئەو
دەرھىنەرى كەكلىپى پاداشتى بۆ كىردم .
راستىيە كەى ئەم كۆرە ھەروەك كۆرپانى
كوردى ھەندەرانى نەبوو، ئەو كەسانەى پېشوو
كەكارەكەيان بۆدەكردم پاداشتە كەى پەلاماردانم
بوو . بەلام ئەم دەرھىنەرى ئەوئەندە لەگەل بەرئۆر
بىو پەنجەيەكى بۆگىانم نەبرد و زۆرىەپزۆرە
مامەلەى لەگەل دەكردم . كەسى واش ھەيە
خۆراگرەوخۆ گەر بەرووتىش بىتېبىنئىت دەستت
بۆناھىنئىت ..

بۆيە ئىستا نايەلم و رېگە نادەم ھېچ كۆرپىك
بىتتە مالم. تەنەت ئەگەر لەبۆدىدارى ھونەرىش
بىت ھەر لەدەرەو دادەنىشىن . زەرەرتىن ماددە
بۆمىشكە ھەشىشەيە، چونكە لەپەيمانگا من
بواری زانستىم خۆئندە، ھەشىشە خانەكانى
مىشك تىك دەدات . ئامادە نېم لەگەل ھېچ
كۆرپىك بىم كەئەم جۆرە ماددەيە بخوات .

دوومەجارىش كەسىكس كىرد، بەخۆشەويستى
نەبوو. بەلكو دوومىوزىكزەن بەيەكەو پەلامارىان
دام. كاتىك دوو پىساو بەيەكەو پەلامارت
بدەن چۆن خۆت پىس رزگار دەكرىت ناتوانم
وردەكارىيەكانسى باس بىكەم، تەنىسا ئەوئەندە
دەلئىم لەئوتىلئىك بووىن، دواى تەواو بوونى
پىرۇگرامىكى تىقى لەئوتىلئەكە بە ھەردووكىان
پەلامارىان دام، ئەوانە بۆكارى مىوزىك
نەھاتىبون، بۆيە وەك سەگى دىر بۆپەلاماردانم
ھاتىبون، رېژم ھەيە بۆمىوزىك ژەنەكان كە

بىچمەدەرەو، ئەمەشەش سالى پېش ئىستا
بوو، ئىتەر دواى ئەو ئازارى نەفسى دەدام.
چونكەئەو نەچونەدەرەووم بۆخۆى بەرەفز
دەزانئىت، وازمان لەيەكتر ھىئا .

دواى جىابوونەو لەھاوسەرەكەم

موژدىن پىيى وايە خۆشەويستى پىئەندى
بەلایەنى سۆزو خۆشەويستى و سىكسەو
ھەيە ھەربۆيەشە دەلئىت «ئەو خۆشەويستىيەى
كەلەگەل مىوزىكزەنەكەم دەمكىد لەگەل
ئەو سىكس كىرد .

كاتىك سىكسكىشەم لەگەل كىرد بەويستى
من نەبوو ئەو دەست پىشخەر بوو، چونكە
ئەو زۆر بەپەلەبوو، پىشى نەوتم كەدەرەو،
راستىيەكەى دەنا سىكس لەگەل نەدەكرد .
سىكس كىردنەكەى وەكو پەلاماردان واپوو. ئەم
كۆرەھەشىشى دەكىشا و بەمىنىشى نەوتىبوو
كەھەشىش دەخوات، ھەر لەسەر ئەوئەش بوو
لىيى جىابوومەو. ئەو شەوئە كەھاتە لام
خواردبووى، پەلامارى دام و ھەرچەندەم
كردخۆم پىج دەرباز نەكرا لەژىر دەستى .
كاتىك پەلامارى دام ھېچ ھەست و زوقم
بۆى نەبوو، چونكە يەكەمجاربوو لەگەل بىم
. كۆرپى كورد ھەر دەزانئى خۆى تەواو بەتال
بكات و نازانئىت چىژئىك بەئافرەت بىخەشى،
چ پىاوىكى كورد ھەيە برانئىت بە عەشقەو
بەباشى سىكس بكات.؟؟

لە رۆژئىكى تەمومۇز بارناۋى كە دىنا بولۇپ، كاتىق كۆمەلە نافرەتتىكى لەشفرۇش چاۋەرپى بىرىرى بەندىكى بوون و لەناۋاندا كىچىكى ھەزەكارم بىنى كە بەتاقى تەنيا دانىشتىبو، لەناۋ ھۆلە گەۋرەكەدا دوور لەھەممو نافرەتەكانى تر دانىشتىبو، لەچاۋەرپى بىرىرى دادگا بوو تا سزاي بەندىكى بىرىرى، ئەگەر تەماشات بىرىرى پىرىرىكى سەرسۇرھىتت بەمىشكدا دەھات، ئاخۇ بۇچى ئەم كچە مەنالكارە تاۋانى چى ئەنجامداۋە وپۇ رۆژى خۇى گەياندۇتە ئىرە، باشە ئەم كچە شۇخە دەبىت لەچ شىتىكى كەم بوۋىتت وا بەم وشە ناشىرە كە لەشفرۇشە نازدەبىچ، خۇم پىرئانە گىراۋ لىپى چومە پىشەۋە قەناعەتم پىرىرى بەسەرھاتى خۇيىم بۇگىرپىتەۋە، بەم شىۋە ۋەلامى دامەۋە ھەممو بەسەرھاتەكەى بۇگىرپامەۋە، داۋاشى لىرىرى كە ناۋەكەى بەنھىتى لەلاى من بىنىتەۋە مەنەش بەلنىم پىدا، ئەۋىش زۇر بەھىمانە و لەسەرخۇ بەسەرھاتى ھەممو ژيانى خىزانىسى و چۆنەتى تىۋەگلانى بەكارى لەشفرۇشەۋە بۇگىرپامەۋە.

ھەر لەمىندالىيەۋە كەچاۋم بەدىناى پىر لەمەنەتى ھەلپىنا، ھىشتا تەۋاۋ فام نەكرىۋەۋە و لە بەسەرھات و پروداۋەكانى دەۋرۋىشتم تىنەگە شىشتىبووم، ھەستەم بەۋە دەكرى كەخوداى گەۋرە و تاك و تەنيا منى لەخىزانىكىدا دروست كىرۋە كەلەناۋاندا ھەست بەنامۇبى دەكەم، چۈنكە خىزانەكەمان زۇر شەلۇراۋ بوون بەجۇرىك كەس بەكەس نەبو، باۋكەم ھەر خەرىكى مەى خوارنەۋە بو، دايكىشىم ھەر خەرىكى گەران و چۈنەدەرۋە بو، من ھەر لەمىندالىيەۋە ھەستەم بەجۇرىك لەتەنباى دەكرى و ھەلسۈكەۋتى خوشكەكانم بەدل نەبو، چۈنكە لەھەممو ئەندامانى خىزانەكەمان بچوۋكىر بووم، توۋشى جۇرە نامۇبوۋنىك بىۋوم نەمدەزانى چىبەكەم، چۈنكە كەسىك نەبو نامۇژگارم بكات، بەناچارىيەۋە لە ھەممو شىتىكىدا چاۋم لەۋان دەكرى لاساى كىرۋەكانىانم دەكرەۋە، لەمىندالىيەۋە لەخىزانىكىدا بووم كە ھىچ جۇرە بنەمايەكى پەرۋەدىسى رىكۋىكى تىادا نەبو، دايكە كىبانۇ مالىبو، بەلام ھەرگىز لەمەلەۋە دانەدەنىشت و ھەمىشە دەچۈۋە دەرۋە و زۇر كەسىكى بىسەرۋەبەر بو، بۇبەرۋەۋەندى و ھەزەكانى خۇى ئىمەى

بەتەۋاى پىشتگۈى خىستىبو تەنيا بايەخى بەخۇجانكرى و خۇ رىكخىستى خۇى دەدا و باۋكىشىم ھەر ئىۋارە لىدەھات رۋى دەكرە يەكىك لەيانەكانى شەۋانە و درەنگانى شەۋ بەسەرخۇشى دەھاتەۋە يەكسەر دەنووست و ئىمەش نەماندەزانى چىبەكەم، بەئارەزۋى خۇمان كەتەبوۋىنە كۇلان و ژيانى خۇمان لەبەردەرگا دەپدەسەر و كەسىك نەبو لىمان پىرسىتەۋە، ئەۋەبوۋ ژيانى رۇژانەمان بەمشىۋە بو باۋكە ئەئاكاي لەدايكە مابو ئەئاكاي لەئىمەبو، تەمەنى من بەم شىۋە سەقەتە دەۋرۋىشت تا چومە قوتابخانە؛ لەۋى تۋانىم لەۋانەكاندا باشىم و ۋرە ۋرە ھەنگاۋ بىم و تاراددەيەك سەركەۋتن بەدەستەبىم، بەلام سى خوشكە گەۋرەكەم بۇكارى لاسارى ھانىان دەدام ھەمىشە پىياندەۋتم كەپىۋىستە لە ئىستائە ھەۋلەدەيت پىۋەندى خۇشەۋىستى لەگەل كورپىكىدا دروست بەكەيت و ئەۋەتا ئىمە ھەممو پىۋەندىمان لەگەل كورە دراۋسىكاندا دروستكرىۋە، تۇش دەبىت وا بەكەيت بۇتەۋى بتۋانىت لە داھاتوۋدا ژيانىكى باشت ھەبىت، ھەمىشە پىيان دەۋتم خۇندىن ھىچ نىبە پىۋىستە ھەۋلەدەيت خۇشەۋىستى بۇخۇت دروست بەكەيت، تەننەت كاتىك لەگەل خوشكەكاندا دەچۈۋىنە دەرۋە كوران دەھاتنە سەر رىگانمان و داۋاى خۇشەۋىستىمان لىدەكرىدىن، زۇرچار خوشكەكانم ۋەلامى كورەكانىان دەدايەۋە و ھەندىكجار ۋەلامىان نەدەدايەۋە، خۇيان بىدەنگ دەكرى و ئەۋانىش قسەيان پىدەۋتن، لە خوشكە گەۋرەكانى خۇم دەپرسى بۇچى ۋادەكەن، ئايا دەبىت ۋە ئەۋان بىم يان دەتۋانم لاساى خوشكەكانم نەكەمەۋە، من نەمدەزانى چىبەكەم و چ بىرىرىك ھەلپىرۇم.

ۋازھىنانم لەقوتابخانە
 داۋاى ئەۋە پىۋەندى خىزانىمان تىكچۈۋبو، بەجۇرىك باۋكە ھىچ جۇرە دەسەلەتتىكى لەمەلەكەدا نەمابو، دايكىشىم بەئارەزۋى خۇى كارى نەبەجى دەكرى و ھەر رۇژو پىۋىك دەپىنەۋە، تا كارگەبىشتە ئەۋە كەدراۋسىكان داۋاۋان لەخاۋەن مەلەكە كىرۋە دەرمان بكات، ئەۋەبوۋ خاۋەن مەلەكە بىرىرى دا دەرمان بكات و بەمەش خىزانەكەمان بەتەۋاى شىپرە بوون، كەس ئەئاكاي لەكەس نەماۋ ھەركەسەۋ كەۋتە لايەك، سى خوشكەكەى ترم چۈن ھەرىكەيان لەشۋىنىك كارىان دەكرى، دايكە بەمنى وت

چىتر ناتۋانىن مەسەرەفى قوتابخانە بىكەن ، دەبىت بچىت كارىكەيت، ئەۋەبوۋ من سەرەتا بەقسەم نەدەكرى و چوم داۋاى ھاۋكارىم لەمامىك كىر كەلەباۋكەم گەۋرەترىبو، داۋم لىكرى رىگەم پىدات ۋەك كارەكەرىك لەمەللى ئەۋاندا بۇم، چۈنكە ئەگەر لەمەللى خۇماندا بىمىنەۋە دەكەمە ھەلەۋەۋە ۋەز و ژيانى خۇمانم بۇباسكرى، بەلام مام دەرىكرىم و پىۋىت ئەۋان كەسىان رازى نەبوون كە باۋكە دايكىمى ھىناۋە، چۈنكە دايكەم ناۋانگى بەخراپە رۇبىشتوۋە لەبەر ئەۋە ھەرگىز ئامادەنابن ھاۋكارىم بىكەن تەننەت رازى نابن ۋەك ئىشكەرىكىش لەمەللى خۇياندا دامىن، چۈنكە من كچى ژىتىكى لەشفرۇشم داۋاى ناۋانگى خىزانەكەى ئەۋىش دەپرىت، كاتىك گۈم لەۋ وشەيە بو تەۋاۋ رووخام لەدلى خۇمدا دەموت دەبىت من چ تاۋانىكە ھەبىت كە كچى نافرەتتىكەم كەناۋانگى وا زراۋە يان ئەگەر كچى ژىتىكى لەشفرۇشىش بىم، مەرجە مەنىش لەشفرۇشىم، لەخۇم دەپرسى بۇچى ئەۋان مامەلەيان لەگەل مندا بەم شىۋە دلرەقەنە كىر ئايا من ھىچ تاۋانىكە ئەنجام داۋە، ئايا من ھىشتا ھەلەم نەكرىۋە كەچى سزا دەدەم ئايا بۇدەبىت سزام بەن خۇم كەسىكى بىگۈنام.

من لەم ھەممو كىشەۋ قەيرانەدا نەمدەزانى چىبەكەم و روۋ لەكۋى بەكەم و چۇن بتۋانم خۇم رىزگار بەكەم، ئەۋەبوۋ بەناچارى داۋاى ئەۋەى كە رووم لەھەرماۋىكى خۇمان كىر دەرياندەكرىم ئىتر زانىم كە ھىچ رىگە چارىەك نەماۋە، لەبەرئەۋە پىرارىمدا بەقسەى دايكەم بەكەم و لەخۇندىن ۋازبىم و داۋاى چەند رۇژىك دايكەم منى بىر بۇلاى ژىتىكى برادەرى كە خەرىكى جلوبەرگ بو، بۇتەۋەى كارى لەگەلدابكەم، ئىتر مەنىش بەناچارى دەستەم بەكاركرىم كىر.

سەرەتايەك بۇ لەشفرۇشى
 داۋاى ئەۋەى كە خاۋەن خانوۋەكە ئىمەى دەكرى، چۈۋىنە گەرىكىكى تر، لەۋى خانوۋەكەمان بەكرى گرت و ماۋەيەك لەۋى ماينەۋە، مەنىش دەستەكرى بەكاركرىم لەۋ مەلە چەند كچىك كارىان تىادا دەكرى و رۇژانە لەخۇم دەپرسى ئايا خاۋەنى ئەم مەلە چۇن دەتۋانىت موچە بۇ ئەم كچانە داۋىن بكات، واتە لەدەلما لىكەمدەدايەۋە ئايا كارمان چىبە وا ئەم كچانە بەيانىان دىن بۇئىرە تەنيا يەك

كىمنى كىردە لەشفرۇش ؟

ئامۇڭگارى ھەموو كۆمەلگە دەكەم كە بەشىۋەيەكى ورد مامەلە لە گەل كچاندا بىكەن و ئاگايان لىيان بىت نەك ھەموو كچى ئافرىتەكى لە شىفرۇش لەبەر ئەۋەدى كە دايكى لە شىفرۇشە ۋەك ئەو سىزا بدىرەت، داۋادەكەم با ھەموو كچى ژنە لە شىفرۇشەكان ۋەك دايكىيان سىزا نەدرەن.

خوشكەكانم دەژىم، چونكە دايكم ھەموو خوشكەكانى پىش من خىسبۇۋە ناو كارى لە شىفرۇشەۋە و باوكىشم ھىچ جۇرە لىپرسىنەۋەبەكى نەدەكرد، بارى خىزانەكەمان بەم شىۋەيە بوو رۇژ لەدۋاى رۇژ زىاتر لەلىۋارى دۇزەخ نرىك دەبوومەۋە.

دەستگىر كرنى باندەكە لەلایەن پۇلىسەۋە دۋاى ئەۋەدى كەتەو ژنەى سەرۇك باندەكە بەئاشكراۋ بەبى ھىچ جۇرە ترسىك كەوتە كارپىكردنمان، خەلكىش ھەستىيان پىكردبوو، شوئەكەمان خرابۇۋە ژپر چاۋدېرىيەۋە تا رۇژىكىان پۇلىس ھەلىكوتايە سەرمان من و چەندكچە لە شىفرۇشەكى ناو مالەكەيان دەستگىر كرد و لەۋىش لە گەل چەند ژنە سۇزانىيە كدا دانرام ، بەتەۋاۋى ۋەك ئەۋانم لىتھات. دەپرسم كى ۋاى لىكردم، ئافرىتە سۇزانى چ تاۋانكى ھەيە، ئايا من تاۋانبارم يان كۆمەلگە يان ھەموومان،

دۋانكىيان نەبىت كە لەسەرچەند مەكىنەبەكى بەرگدرۋىنن ئىتر ئەۋانى تر ھىچيان كاربان نىبە و دانىشتوون ، خەرىكى جگەرەكىشان و قسەكردنن، من لەدلى خۇمدا لەخودى خۇم دەپرسى تۇ بلنى ئەم شوئە كارى چى بىت ئايا دەبىت بۇچى ئەم كچانە لىرەبن، دەبىت چ جۇرە كارىكمان پىكەن، دۋاتر زانىم، بەلام خۇزگە ھەر نەمزانىايە كە پىشەكەمان چىبە، ئەۋىش كارى بەدناۋى لە شىفرۇشى بوو، لەمنداۋىۋە خۇم لىدەپاراست و لەدەستى ھەلدەھاتم، بەلام دۋاتر ھەر بەرۇكى گرتم، دۋاى چەند رۇژىك راستىكەم بەتەۋاۋى بۇ روون بۇۋە زانىم خاۋەنى ئەم مالە ئەم كچانە بۇكارى لە شىفرۇشى بەكاردەھىنەت و ھىچ جۇرە كارىكى درومانىان پىناكات و ئەۋەندە نەبىت ناۋى درومانى لىتراۋە بۇئەۋەدى كەس دركى پىنەكات كەچى تىادا دەكرت، وردە وردە ھەستىم پىكرد و رۇژانە دەمىنى پىۋانك دەھات كچىكى شۇخى لە گەل خۇيدا دەبرد و پارەبەكى باشى پىشكەش بەخاۋەن كارگەكە دەكرد، تا رۇژىك منىش ۋەك ھەموو كچەكانى تر لە گەل پىۋانكى ئاشرىندا رۇشىتم ئەۋەندە ناپەسەند بوو بەس بەبىنەبەكى بىزار دەبوۋىت، بەلام چارىشم نەبوو، ھەرەك چۆن بلنى ھىچ رىنگەبەك نەمابوو، كەس بەھانامەۋە نەدەھات، تەنانەت ھەموو خزم و كەسىش حاشايان لىمان كردبوو ئىتر من چىم بىكردايە، رىنگەم نەبوو بۇيە ناچار بووم، ئەو ژنە زۇردارە ھەر رۇژە لە گەل پىۋانكدا منى دەنارد، بۇئەۋەدى بۇم دەبوو قىۋلى بىكەم، ئىتر نەشەرمم ما نەئابروو ، بوومە كەسىكى لە شىفرۇش و ھەموو ئايىنە ئاسمانىيەكان لەعنەتبان لىكردووم. بەندكردم ۋەك تاۋانبارىك دۋابەدۋاى بەردەۋام بوونم لەسەر ئەو كارە، كاتىك دەگەرپامەۋە مالەۋە ھەستىم بەۋە دەكرد ئىستا من ۋەك دايكىم و

بۆچی کچان و ژنان هینده بایهخ به سنگ و به روکیان ددهن؟

* * *

له دێر زهمانهوه ههر له وهتهی
مروڤ ههستی به بوونی خۆیی
و دهووبهری کردووه،
ههروهک له پهیکههکان
و دیواره ندییهکانیش
دهرکهوتووه که
جوانترین شت لای
هونهرمه ندهکان له
جستهی ئافرهت
سنگ و بهرۆکه،
ناسکیتی ئافرهت
و سادهوساکاریتی
له چهند شوئینیکی
جستهیدا دهردهکهوێت،
بۆیه ئافرهتان بهردهوام ههول
ددهن گرنگی بهو بهشانهی
جستهیان بدن که زیاتر لای
خهڵکی سهرنجراکیشیان
دهکات، جا چ لهکاتی
کچینی یان لهکاتی
شووکردندا. بۆیه
دهبینین زیاتر گرنگی
بهسنگیان ددهن،
چونکه وهک دهزانین
بهشیکی سههرهکی
میینهی ئافرهت
نیشان دهدات.

* * *

ناكرى، چۈنكى بەلگە لەبەردەستىدايە كە لە زۆر ئافرىتادا دەپتە ئەگەرى نەخۇشى لەشانە بەستەرەكانى مەمكىدا و نەخۇشى لە دەزگای بەرگرى لەشدا، بۆيە ھەر لەو كاتەدا ئەو سىلىكۆنەي كە بۇ چاندن لەناو مەمكەكاندا بەكاردى لە بازارەكاندا كىشرايەو، لەگەل ئەمەشدا لىكۆلئىنەوھەكان بەردەوامن بۇ دلنبايون لە سەلامەتى ماددەي سىلىكۆن بۇ گەورە كوردنبايان .

شېۋەي سىنگ

پېش بېرىاردان لەسەر نەشتەرگەرى گەورەكردنبايان، ئەو زۆر باش بزانە كە تەنى چىئراو شېۋە و چۆنەيتيان جياوازە بەرەراورد لەگەل سىنگى ئاسايىدا، بەتسەواوى وەكو ئەوان نىن، گەورەترن، ھەرۋەھا وا دەكەن كە زىدە خرپتر پىشان بەدن، چۈنكى ئەم تەنانە لەشېۋەدا وەكو نىو تۆپ Half Spheres وان، چۈنكى وەكو ئەوان پىكئەھاتوۋە لەشانەكانى شىر و شانە بەستەرەكان و شانە چەوربەكان، ھەرۋەھا كەلە تەنىشت سەبىريان دەكەيت وا دىيارە كە گرئەك لە ناوەرەاستىيان دايە، ئەگەر لەبەر ھەر ھۆيەك بىت جۆرە ئاوسانىك لە ناويان روويدات (بۇ نمونە لە كاتى سىكپرىدا) ئەوا ئاوسانەكە دەكەوتتە سەر تەنە چىئراۋەكان بۆيە وا دېتتە بەرچاۋ كە بووبى بەدو Double Breast ئەمەش شېۋەي سىنگ ناپرىك دەكات و وەكو ئەو دىيارە كە دوو تۆپى بە قەبارە لەوئىدا دانرابن، كە لە ناوەرەاستىشدا بەيەكەگەن ئەملا و ئەولا وەكو بۆشايى دېتتە بەرچاۋ.

بەلام كىشەكەي جياوازە، لە كاتى نووستندا لەسەر سىك ئافرىتە ھەست بەو دەكات كە بەشە چىئراۋەكە رەقتەر و ساردترە. ھەندىكجار لە ھەندىك كەسدا شانەيەكى چر لە دەورى تەنە چىئراۋەكاندا دروست دەپتت، ئەمەش وا دەكات كە رەقتەر بنووتن. چەندىن گۆران لە شانەكانى سىنگدا روودەدات كە ئەم تەنانەي تىدا چىئراۋە، ئەم گۆرانانە دەبنە مايەي نىگەرانى بەتايەتتى كە بۇ يەكەم جار ھەستىيان پىچ دەكرى. ئەو كرىمەي كە ئىستا لە بازارەكاندا دەرۋوشى گوايە مەمكەكان گەورە دەكات شىتىكى بازارگانىيە و ھىچ بنچىنەيەكى زانستى نىيە، ھىچ ئەنجامىشى نىيە.

۲۸ سالە بەلایەوۋە جوانكردن و بايەخ پىدانى سىنگ لەلایەن ئافرىتەنەوۋە تەنبا بۇ پىاوان نىيە، بەلكو وتى «من ھەر بۇخۇم دووجار دەرمانم بەكارھىتاۋە بۇ جوانكردنى سىنگم، بەلام كاتىك كە لە شاشەو رىكلامەكان دا گويم لى بوو خراپە بۇ تەندروستى دەستم لى ھەلگرت، بەلام بەگشتى سىنگى مېينەي ئافرىت نىشان دەدات بۆيە دەپى گرنكى پىدېرت».

د. عادل حسىن: Plastic Surgery

دوايىن چارەسەرە ئەگەر مەسەلەكە بىتتە ھۆي بىزارىيەكى لە راددەبەدەر

جوانكارى سىنگ

ئايا نارەھەتتە لە دەست قەبارەي پچووكى سىنگت، مەترسە... نىگەران مەبە، بە تەنبا تۆ ئەم گرفتەت نىيە، گەلنىك ئافرىتە نارەھەتن لەدەست قەبارەو شىۋەيان، ئەگەر قەبارەكەيان بەدل بىت، ئەوا شىۋەكەيان بەدل نىيە، يان پتەوييەكەيان بەدل نىيە، بۆيە بەدواي چارەسەردا دەگەپىن و گەلنىكان بېرىار دەدەن (ئەگەر جىبەجىشى نەكەن) كەنەشتەرگەرى جوانكارى چاندنى تەنى دەستكرد (Breast Implants) (ئەنجام بەرى).

ئافرىت بەر لەبېرىاردان دەپى لەچەندىن لايەنى مەسەلەكەدا بىكۆلئىتەوۋە و ئاشنا پىچ ھەرۋەھا بە وردى ھەلئانسەنگىنى ئىنجا يەكلايى بىكاتەوۋە. بۆنومونە كارىگەرى چاندنى ئەم تەنانە لەناو سىنگ لەسەر تەندروستى گشتى ئافرىت، ھەرۋەھا پشكىنبايان (بەدەست) بەشېۋەيەكى دەورى لە پاش ئەنجامدانى نەشتەرگەرىكە، ھەرۋەھا پشكىنبايان بە دەزگای نەخشە Mammogram) (ناوہ ناوہ پىويست دەكات، جگە لەمانە مەسەلەي شىردانى سروسشتى (شىرى مەمك) و گۆران لە روخسارى سىنگ كە گرنگترىن مەسەلەيە. بەگشتى دوو جۆرى چاندنى تەنى بىانى لە ناو مەمكەكاندا ھەيە، سىلىكۆن (Silicone)، سەلاين يان گىراۋەي خوى Saline. ئەمرو جۆرى چاندنى سەلاين باوى ھەيە، جۆرى سىلىكۆن زۆر بە كەمى بەكاردىت، بەكارھىتەنى سىلىكۆن ھەر لەسالى ۱۹۹۲ دا پەسند

لەناو كۆمەلگەي كوردەوارىدا كىچى ھۆت مۆدېلە

گولالە كىچىكى تەمەن ۲۰ سالە بەم شىۋەيە دەدوى «من وەك خۇم سىنگم گەورەيە، ئەو ھەش قەسەي ھاۋرىكانمە، بەلام ئىستا وەك مۆدېل ئەوۋە باۋە كە كورد ھەز بەكىچى ھۆت دەكات، كىچىش ھەر بەسنگ و قىتى دىاردەپى و لەبەر ئەۋەي كىچان دەيانەۋى زىاتر لەلایەن كورنەۋە گرنگيان پىچ بەدېت ھانبا بۇ جوانكارى سىنگيان دەبەن من وەك خۇم تەنبا لەكاتى لەبەر كوردنى جلى كوردى وادەكەم، چۈنكى بۇجلى كوردى جوانە ئىستا وەك كىچىك لە سىنگى خۇم رازىم، بەراي من بەشكى مېينەي ئافرىت لە سىنگىتە».

ژان دواي ھاۋسەرگىرىش

بايەخ بە سىنگيان دەدەن

داستان ئافرىتەيىكى تەمەن ۲۴ سالەۋ ماۋەي ۵ سالە شوۋى كوردوۋە دەلئت «ئافرىت ھەمىشە جوانى سىنگى بەلاۋە گرنگە جا چ كىچ بىت ياخود دواي شوۋكردنى، بۆيە زۆر گرنكى پىچ دەدات تا كىچ بىت دەپارىتت و بەجوانى دەپھىلئىتەوۋە و كە شوۋى كرد بەھەزى ھاۋسەرەكەي دەپت».

من وەك ئافرىتەيىكى خاۋن ھاۋسەر «پىاۋەكەم بەلایەوۋە گرنىك نىيە لەۋەي سىنگم گەورە پىچ ياخود نا، بەلام من ھەمىشە بايەخى پىچ دەدەم بەجۆرىك ھەم جوانى من دەرىخت و ھەمىش بەدلئى ئەو بىت و سەرنجى رابكىشئت».

جياوازيە سەرەكەيەكانى

نېۋان كىچان و كوران جەستەيە

پەيمان كىچىكى تەمەن ۲۱ سالە دەلئت «يەكىك لەجياوازيە سەرەكەيەكان لەنېۋان ئافرىت و پىاۋ نىگومان من وەك كىچىك لام گرنگە، چۈنكى كىچ جوان دەكات و كار لەنەفسىيەتتى دەكات، ئەو كىچانەي كە سىنگيان پچووكە رەنگە كەمىك نارەھەت بن لەكاتى جلى لەبەر كوردندا، دژى بەكارھىتەنى ئەو بايەتەنەي پىويست بۇ گەورەكردن نىم، بەلام دژى بەكارھىتەنى ماددەي كىمىاۋىم و بە رىگەي سروسشتى باشترە».

زۆربەي ژان بۇ پارازندەۋەي خۇيان

بايەخى پىدەدەن

لانە كىچىكى دەستگىراندارەو تەمەنى